

органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням їх виявленні та розслідуванні» від 07 липня 2017 р. № 575.

2. Про державну таємницю [Електронний ресурс] : Закон України від 21 січня 1994 р. № 3855 XII. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>.

3. Про затвердження Інструкції про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні [Електронний ресурс] : спільний наказ Генеральної прокуратури України, МВС України, СБ України, Міністерством фінансів України, Адміністрацією ДПС України та Міністерством юстиції України № 114/1042/516/1199/936/1681/51 від 16 лист. 2012 р. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0114900-12>.

4. Про оперативно-розшукову діяльність [Електронний ресурс] : Закон України від 18 лют. 1992 р. № 2135-ХІІ. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2135-12>.

5. Савченко А. В. Міжнародний досвід використання агентури правоохоронними органам Європи та США : [посіб.] / Савченко А. В., Матвійчук В. В., Никифорчук Д. Й. ; за заг. ред. Я. Ю. Кондратьєва. – К. : Нац. акад. внутр. справ, 2004. – 60 с.

Процько Максим Ігорович,

головний консультант відділу
представництва в судах юридичного
управління Секретаріату Центральної
виборчої комісії;

Дем'янченко Анастасія Сергіївна,

експерт з акредитації освітніх програм
Національного агентства з питань
забезпечення якості вищої освіти

РОЛЬ ОРГАНІВ ПОЛІЦІЇ В ПРОТИДІЇ ГЕНДЕРНОМУ НАСИЛЬСТВУ

Питання запобігання та протидії гендерному насильству набирає актуальності в останні роки у світових масштабах, оскільки з кожним роком збільшується кількість країн, які не толерують гендерне насильство.

У міжнародно-правовому контексті слід зазначити, що Рада Європи відіграє провідну роль у запобіганні та боротьбі з усіма формами насильства, зокрема, щодо жінок через новітні стандарти та заходи з підвищення обізнаності [2]. Зокрема, слід зазначити, що дана організація сприяла прийняттю Конвенції про запобігання насильству стосовно жінок

і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами, або Стамбульська конвенція, відкрита для підписання 11.05.2011 у Стамбулі, Туреччина.

На разі Україною не ратифікований зазначений документ, оскільки питання гендеру неоднозначно сприймається суспільством про що свідчать відповідні публікації у засобах масової інформації [3].

Нормативно-правова база України стосовно протидії домашньому насильству включає Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» (далі – Закон № 2229-VIII), Кримінальний кодекс України, Кодекс України про адміністративні правопорушення.

Зауважуємо, що Закон № 2229-VIII визначає організаційно-правові засади запобігання та протидії домашньому насильству, основні напрями реалізації державної політики у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, спрямовані на захист прав та інтересів осіб, які постраждали від такого насильства.

Беззаперечно, ключова роль протидії насильству належить правоохоронним органам, зокрема уповноваженим підрозділам органів Національної поліції України у сфері запобігання та протидії гендерному насильству.

Відповідно до ст. 10 Закону № 2229-VIII до повноважень Національної поліції, зокрема, належать:

- виявлення фактів домашнього насильства та своєчасне реагування на них;
- прийом і розгляд заяв та повідомлень про вчинення домашнього насильства;
- вжиття заходів для припинення домашнього насильства та надання допомоги постраждалим особам;
- інформування постраждалих осіб про їхні права, заходи і соціальні послуги, якими вони можуть скористатися;
- винесення термінових заборонних приписів стосовно кривдників;
- взяття на профілактичний облік кривдників та проведення з ними профілактичної роботи та інші повноваження.

Також Закон № 2229-VIII визначає, що поліцейські можуть проникати до житла особи без вмотивованого рішення суду в невідкладних випадках, пов'язаних із припиненням вчинюваного акту домашнього насильства, у разі безпосередньої небезпеки для життя чи здоров'я постраждалої особи.

Слід звернути увагу на те, що працівники поліції безпосередньо залучені до складання протоколів про адміністративні правопорушення щодо домашнього насильства, однак не завжди робота співробітників правоохоронних органів у цьому напрямку є ефективною.

Цікавою є відповідна судової практика. Так, у постанові судді Дніпровського районного суду міста Києва від 05 січня 2022 року у справі № 755/21753/21 зазначено, що Стамбульською Конвенцією домашнє

насильство розуміється як певний спосіб поведінки, якою одна особа намагається утвердити або підтримати контроль над іншою особою, що відноситься до певної вразливої групи і знаходиться у вразливій ситуації, однак це жодним чином не свідчить про те, що міжнародні договори мали намір розглядати як «домашнє насильство» будь-яке насильство, що трапляється між членами сім'ї, але яке зумовлене іншими причинами.

Суд не убачає підстав уважати, що конфлікт, який стався був різновидом гендерно-обумовленого насильства, а не окремим від нього видом насильства.

Матеріали справи не дають підстав констатувати в цій справі характеристику домашнього насильства як різновиду насильства, що ґрунтується на певних дискримінаційних, у тому числі гендерних ознаках.

А тому, дійсним є лише факт того, що атмосфера взаєморозуміння у цій родині відсутня. Конфлікти для членів сім'ї є буденним явищем, однак не кожен конфлікт є домашнім насильством у розумінні норм Закону. У зв'язку з чим, дане адміністративне провадження, з урахуванням вимог п. 1 ст. 247 КУпАП, підлягає закриттю, а судовий збір не підлягає стягненню з особи, що притягається до адміністративної відповідальності, у зв'язку з встановленням обставин визначених п. 1 ст. 247 КУпАП [3].

Таким чином, з метою ефективного подолання випадків насильства слід терміново забезпечити ратифікацію Україною Стамбульської конвенції, а також здійснити системну організацію навчання співробітників правоохоронних органів щодо правильного застосування законодавства у сфері протидії гендерному насильству.

Список використаних джерел

1. Preventing and Combating Violence against Women [Електронний ресурс] // Official site of the Council of Europe. – URL: <https://cutt.ly/RRHCxTM>.

2. Ліскович М. Чому Україна тягне зі Стамбульською конвенцією? [Електронний ресурс] / М. Ліскович // Укрінформ – URL: <https://bit.ly/3bgLgrL>.

3. Постановва Дніпровського районного суду міста Києва від 05 січня 2022 року у справі № 755/21753/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/102564871>